

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою КЗВО
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради», протокол № 4
від «12» серпня 2022 р.
Голова вченої ради
 Л.К. Задорожна

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні педагогічні системи

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма Освітній менеджмент у педагогічних системах

Навчальна програма з дисципліни «Сучасні педагогічні системи» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробник: Гарачук Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, в. о. доцента

Навчальна програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту (протокол № 9 від «01» серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

(Підпис)

Костенко Д.В.
(Прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(Підпис)

Костенко Д.В.
(Прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Сучасні педагогічні системи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.
(Назва рівня вищої освіти) (Код і назва спеціальності)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні педагогічні системи.

Місце навчальної дисципліни згідно структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми в структурі освітнього процесу: обов'язкова дисципліна.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Сучасна освіта як система і процес.
2. Типологія сучасних педагогічних систем
3. Заклад освіти як сучасна педагогічна система

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні уявлення про освіту як цілісну систему та ознайомлення здобувачів освіти з теорією та практикою розвитку сучасних педагогічних систем.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- забезпечити розуміння цілісного процесу становлення і розвитку сучасних педагогічних систем;
- сформувати здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- ознайомити із закордонними та вітчизняними педагогічними системами;
- розвинути здатність проєктувати та досліджувати освітні системи;
- сформувати у здобувачів освіти під час занять загальні та спеціальні компетентності, необхідні для ефективної роботи педагога;
- залучити здобувачів освіти до опрацювання фахової науково-методичної літератури, яка стане джерелом постійного самовдосконалення з метою підвищення рівня професійної кваліфікації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук та освітнього менеджменту;

б) загальних (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (ЗК-1); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-4).

в) спеціальних (фахових, предметних) (СК): здатність проєктувати і досліджувати освітні системи (СК-1); здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті (СК-4); критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань (СК-7); здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах (СК-8).

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

РН: знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень (РН 1); організувати освітній процес на основі людиноцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти (РН 5); розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки, освітнього менеджменту та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм (РН 6); здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність (РН 9); здійснювати консультативну діяльність у сфері освітнього менеджменту, освітніх, педагогічних наук (РН 11).

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати: мету, завдання та структуру дисципліни; ключові поняття теми; ознаки та класифікації педагогічних систем; особливості розвитку педагогічних систем у зарубіжних країнах; алгоритми функціонування авторських педагогічних систем; специфіку діяльності учасників освітнього процесу як педагогічної системи;

уміти: організувати та розглядати освітній процес на основі сучасних підходів та досягнень; орієнтуватися в інноваційних педагогічних системах; розбиратися в інноваційних та дослідницьких освітніх проєктах; працювати з пошуковою літературою та інформацією; розглядати заклад освіти як педагогічну систему.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Сучасна освіта як система і процес

Тема 1. Педагогічна система як предмет дослідження та теоретичного узагальнення

Передумови виникнення, мета, завдання та структура навчальної дисципліни. Зв'язок з іншими науками. Аналіз ключових понять: освіта, система, системний підхід, освітня система, система освіти, педагогічна система, їх співвідношення. Ознаки педагогічних систем. Класифікації педагогічних систем.

Тема 2. Розвиток сучасних педагогічних систем

Характеристика педагогічних систем у зарубіжних країнах: Фінляндська республіка, Сполучені Штати Америки, Бразилія, Японія, Сінгапур. Особливості системи освіти України як педагогічної системи. Інноваційні педагогічні системи.

Змістовий модуль 2

Типологія сучасних педагогічних систем

Тема 3. Авторські педагогічні системи

Педагогічні системи А. Макаренка, В. Сухомлинського, О. Захаренко. Авторська школа М. Гузика. Освітня технологія «Росток». Освітня система А. Цимбалару «Світ чекає крилатих». Системні інноваційні педагогічні технології (за І. Дичківською).

Тема 4. Діяльність учасників освітнього процесу як педагогічна система

Педагогічна діяльність учителя як педагогічна система. Педагогічний процес як система. Урок як педагогічна система. Дитячі об'єднання та організації як педагогічна система.

Змістовий модуль 3

Заклад освіти як сучасна педагогічна система

Тема 5. Заклад дошкільної освіти як сучасна педагогічна система

Заклади дошкільної освіти в системі національної освіти. Типи закладів дошкільної освіти, їх функції. Освітній процес в закладі дошкільної освіти. Взаємодія сім'ї та ЗДО у вихованні дітей. Наступність у роботі ЗДО та ЗЗСО.

Тема 6. Заклад загальної середньої освіти як педагогічна система й об'єкт управління

Загальна середня освіта – основна ланка безперервної освіти. Заклад загальної середньої освіти та його внутрішня будова. Основні підсистеми та процеси в ЗЗСО. Види ЗЗСО. Режим та результати діяльності ЗЗСО. Нова

українська школа – концепція освітніх змін в початковій освіті.

Тема 7. Заклад позашкільної освіти як педагогічна система

Нормативно-правове регулювання позашкільної освіти. Система та структура позашкільної освіти в Україні. Система закладів позашкільної освіти: гуртки, секції, табори, центри, клуби, культурно-освітні об'єднання, спортивні заклади освіти.

3. Рекомендована література

Основна

1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навчальний посібник. Львів : «Новий Світ 2000», 2020. 567 с.
2. Бондар В. І., Ільченко А. М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі : Навчальний посібник. Полтава : РВВ ПДАА, 2009. 252 с.
3. Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н. Сучасні освітні системи: Навч. посіб. Ніжин : НДПУ, 2002. 139 с.
4. Ващенко Л. М., Жебровський Л. М. Школа Зарубіжжя: шляхи реформ. К. : 2009. 152 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. 3-тє видання, виправлене. К. : Академвидав, 2015. 304 с.
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / голов. ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
7. Закон України «Про освіту» (від № 910-IX від 17.09.2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19?find=1&text=приватн#Text>.
8. Закон України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст. 25 із змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
9. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 31, ст. 226 із змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
10. Закон України «Про позашкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 46, ст. 393 із змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>.
11. Ковальчук В. А. Освітньо-виховні системи закладів середньої освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 120 с.
12. Кристопчук Т. Є. Тенденції розвитку освіти в країнах Європейського союзу: порівняльний аналіз. URL : file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/Ppog_2016_1_9.pdf
13. Кучеренко Д. Г., Мартинюк О. В. Стратегії розвитку освітніх систем країн світу. Монографія К : ІПК, ДСЗУ, 2011. 321 с.
14. Левківський М., Пащенко Д. Історія педагогіки. Центр учбової літератури, 2016. 380 с.

15. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / Н. М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко. К. : Пед. думка, 2011. 232 с.

16. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

17. Норкіна О.Ф. Формування сучасного освітнього простору в Україні. URL : <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/aktprob.11.125.pdf>.

18. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне : Овід, 2012. 352 с.

19. Педагогіка (Загальна та історія педагогіки) : навчально-методичний посібник / А. А. Тимченко. Миколаїв : СПД Румянцева, 2019. 241 с.

20. Реформування освіти в Україні: державно-управлінський аспект : навч.-наук. вид. / Н. Г. Протасова, В. І. Луговий, Ю. О. Молчанова та ін. ; за заг. ред. Н. Г. Протасової. К. ; Львів : НАДУ, 2012. 456 с.

Додаткова

1. Биковська О. Освіта як система. Тріада «Людина-Освіта-Держава». *Рідна школа*, 2017. № 9-10 (вересень-жовтень). С. 68–73.

2. Братко М. Система освіти США: структура, традиції управління, особливості вищої освіти. *Освітологічний дискурс*, 2017, № 3-4 (18-19). С. 252–268. URL : file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/osdys_2017_3-4_22.pdf.

3. Вікторов В. Г. Міжнародні моделі освітніх індикаторів якості освіти. *Мультиверсум. Філософський альманах*. К. : Центр духовної культури, 2005. № 49. URL : http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_49/Viktorov.htm.

4. Гарачук Т. В. Модернізація початкової освіти як сучасної педагогічної системи. Scientific and pedagogical intertship «Pedagogy and psychology: productive interaction in the educational process» : Intertship proceedings, February 8 – March 19, 2021. Wloclawek, Republic of Poland : «Baltija publishing», 2021. P. 42–46.

5. Гарачук Т. В. Роль ранкової зустрічі в освітній системі Нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2021. Випуск 36. С. 137–142.

6. Гарачук Т. В. Phenomenal Based Learning в освітньому процесі початкової школи: системний підхід. Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: збірник тез доповідей науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (Івано-Франківськ, 17 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 135–138.

7. Гарачук Т. В. Освітня система Фінляндії: виклики та можливості. Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 травня 2022 р.) / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2022. С. 12–16.

8. Диса О. В. Педагогічна система як основа розвитку особистісної зрілості студентів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. 2019. № 1 (17). С. 13–19.

9. Жижко Т. А. Педагогічна система один із чинників впровадження ідеї інтенсифікації у професійній підготовці майбутніх фахівців. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія № 11. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління: зб. наук. праць. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. Вип. 3. С. 144–151.

10. Каньковський І. Є. Генезис розвитку поняття «педагогічна система». *Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. праць*. Харків : УПА, 2009. Вип. 24-25. С. 25–35.

11. Полонський В. Г. Українській освіті – європейський стандарт: входження України у світовий освітній простір. *Актуальні проблеми економіки* : наук.-екон. журнал, 2007. № 5 (71). С. 76–81.

12. Прошкін В. В. Педагогічна система як предмет наукового дослідження. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2015. Вип. 4. С. 7–12.

13. Самойленко В. М., Топузов О. М., Вішнікіна Л. П. Дидактика географії : монографія. К. : Ніка-Центр, 2013. 570 с.

14. Сподін Л. А. Нова освітня парадигма у філософському дискурсі. Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». 2012. Випуск 66 (11). С. 555 –561.

15. Федяєва В. Л., Сараєва О. В. Педагогічна система В. Сухомлинського. Навч.-метод. посіб. Херсон, 2006. 144 с.

4. Електронні інформаційні ресурси

Інформаційні ресурси

www.president.gov.ua	Офіційне партнерство Президента України
www.mon.gov.ua	Міністерство освіти і науки України
http://www.intel.com/cd/corporate/education/emea/ukr/index.htm	Сайт Intel® у сфері освіти
https://ooiuv.odessaedu.net	КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
https://nus.org.ua/tag/learning-together/nushub.org	Нова українська школа Хаб Нової української школи

Пошукові системи

1. www.google.com.ua
2. www.meta.ua
3. www.bing.com
4. www.yahoo.com
5. www.baidu.com

Наукові бібліотеки

http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
https://dntb.gov.ua	Державна науково-технічна бібліотека України
https://nlu.org.ua	Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
http://odnb.odessa.ua	Одеська національна наукова бібліотека
https://korolenko.kharkov.com	Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
http://dnpb.gov.ua/ua/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
http://lukl.kyiv.ua	Публічна бібліотека імені Лесі Українки

5. Форма підсумкового контролю результатів навчання – іспит.

6. **Методи контролю результатів навчання:** опитування, усна доповідь, тестування, завдання для самостійної роботи, підготовка та захист презентації, оцінювання есе, самооцінювання та взаємооцінювання.